

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Mirabilis comparatio, & descriptio nostrarum & antiquarum calamitatu[m] statûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

II.
S. Basil. lib.
de S. Spiritu
ad Amphilo-
chium, c. 30.

Cui igitur comparabimus presentem statum? Profectò similis bello nauali, quod ex multo odio, ex veteribus offensis inter ipsos per longum tempus alito, naumachi quipiam ac bellaces instituerunt. Nunc igitur in hac imagine mihi spectata terribilem utrimq; concursum, mox iam eò erumpente, ut sit inmedicabilis, utramq; partem simul prostratam confici. Pone si vis violento turbine circumagi classem, caliginemq; densam è nubibus incumbere, adeoq; obscurare rerum visibilium species, ut nulla sit amicorum, & hostium discretio, propterea quòd ob confusionem symbola militaria sint ignota. Huic imagini propter euidenti- am addamus etiam mare intumescere, atque ab imo subuerti, rapi- diusq; Aquilonem è nubibus deorsum erumpere, & horrendam insurge- gere ex triplicatà maris turbatione inundationem. Posthac ventis undiq; concursantibus, totam classem inter se cum fragore collidi, atq; in conflictu, alios quidem veluti se prodentes ad ipsam desperationem ultro transfugere; alios cogi, ut pariter & scaphas impellant à ventis actas, & occurrant irruentibus, seseq; mutuo per seditionem trucident: quam seditionem partim iam ad extremum profecta inuidia, partim qua singulis adest vincendi cupiditas excitauit. Ad hac cogita confu- sum quemdam & indiscretum clamorè, per uniuersum illud mare reso- nantem, partim è ventorum strepitu, partim è collisione nauium, par- tim ex undarum impetu feruentium, partim ex uelèuati uocifera- tione praeliantium varias voces pro singulorum affectibus emitti, ut neq; naucleri, neq; gubernatoris vocem exaudire liceat, sed prodigiosam quamdam mixturam confusionemq; incredibilium malorum, dum ob omnem spem ereptam prorsus non timent peccare. Adijce & ipsam im- medicabilem quemdam morbum, atq; insanabilem præ gloria cupiditate insaniam, ut quum nauis iam in fundum maris deferatur, tamen nau- tici dñces primam assequendi laudem contentionem non remittant. Transi iam ab imagine ad ipsum mali Archetypum. An non iam olim videbatur Arianum schisma, in aduersariam Ecclesie Dei partem segregatum in hostium acie ipsum per se solum obstitisse? Verum postea- quam è longà atrocisq; contentione, usque ad manifestum certamen in- nos instructi sunt, tum deniq; bellum in multas partes iuxta modos in- numerabiles dissectum est, ut partim ob publicam simultatem, par- tim ob peculiarem suspicionem omnibus odium irrenocabile esset. Hæc verò tempestas Ecclesiarum, quâ tandem marinâ procellâ non est au- errior?

tracior? In quâ ut tota patrum ditio commota fuit, ita omne fundamentum, & si quod dogmatum munimentum conuulsus est. Voluntur insuper, & quassantur omnia, putri basi incontinentia, dumq; aly in in alios vicissim impetum facimus, aly ab alys subuertimur. Et si te prior non percusserit hostis, is qui auxiliatur, vulnerat. Quod si ille ceciderit ictus, comprotector insurgit. Tantum inter nos habemus societatis, quantum communi odio aduersarios prosequimur. Vbi porro præterierint hostes eos, iam videmus hostes inter ipsos esse mutuos. Hoc verum statu quis enumerare possit naufragiorum multitudinem, vel eorum qui hostium impressione demerguntur, vel qui ex oculis sociorum insidijs occidunt, vel qui per imperitiam ducum pereunt, quum Ecclesia una cum ipsis hominibus hereticorum dolis, velut sub aqua latentibus scopulis, illisa, perditæ sunt. Aly verò ex hostibus salutiferi spiritus, qui gubernacula occupant, circa fidem naufragium fecerunt. Ceterum turbationes ab huius mundi principibus proficiscentes, an non quânu procellâ, quouis turbine horribilius subuertunt populos? Ecclesias verò caligo quadam adeò tristis ac mœsta occupat, videlicet luminaribus mundi, quæ Deus posuerat ad illuminandas populorum animas, domo profligatis. Porro immodica iam inter ipsos vincendi contentio, quum iam immineat terror, minitans internecionē vniuersi, adimit mali sensum. Nam priuata similtas plus est, quàm commune publicumq; bellum, dum aduersarios vincendi gloria præfertur publica omnium utilitati, quibus præsens temporariaq; gloria voluptas, prior ac potior est præmijs in posterum repositis. Eoq; omnes pariter quocumq; possunt modo parricidiales manus sibi inuicem adferunt. Acerbus autem quidam clamor eorum, qui per contentionem inter se disceptant, confusâq; vociferatio, & indistinctus sonitus è numquã silentibus tumultibus, totam propè iam Ecclesiam impleuit, per excessus ac defectus rectum pietatis dogma subuertentibus. Nam aly quidem ad Iudaismum, ob personarum confusionem: aly contra ad paganismum per naturarum contrarietatem deferuntur: ut nec diuinitus inspirata Scriptura inter illos sequestram agere possit, nec Apostolica Traditiones illos inter se conciliare valeant. Sed vnicus amicitia finis est ad gratiam loqui: ac sufficiens est inimicitia causa, opinionibus dissentire. Porro erroris similitudo est quâuis conuersione fidelior ad societatem seditionis. Theologus verò quilibet est, etiam si maculis innumerabilibus conscientiam habet nota-

nam. Hinc rerum nouatoribus multa copia ſimul adiuuantium ſeditio-
nem. Itaq; qui ſe ipſos ſuis elegere ſuſfragijs, quiq; affectant principa-
tum, ij Eccleſiarum Praefecturas ſortiantur, repulſà S. Spiritus admi-
niſtratione: lamq; prorsus Euangelicis ritibus ob ſublatum rerum ordi-
nem confuſis ineffabilis eſt ad Praefecturas irruptio eorū, quorum quiſq;
ſe palam ingerit ad dignitates, vi depulſis cateris. Itaq; grauis quadam
anarchia ab hoc principatus amore populos inuaſit: unde irrita ſunt &
otioſa Praefectorum exhortationes, dum nemo magis alteri auſcultare,
quàm alijs imperare debere, ob faſtum ex inſcitià conceptum exiſtimat.
Hae ob res ſilere utilius iudicari, quàm loqui, tamquam hominis vox
per tantos tumultus exaudiri non poſſit. Nam ſi vera locutus eſt Ecce-
ſiaſtes, Verba ſapientum in quiete audiri: plurimum abeſt ut in hoc
ſtatu rerum de his loqui conueniat. Me verò etiam illud Propheticum
dictum reprimat: Intelligens in tempore illo tacebit: eò quòd
tempus malum eſt, in quo alij quidem ſupplantant, alij verò inſul-
tant lapſo, alij verò dominantur: caterum qui lapſo manum ex mi-
ſericordià porrigat, nullus eſt. Atqui iuxta legem veterem, qui vel in-
mentum inimici ſub onere collapſum praterierit, non caret damnatio-
ne. Sed non itidem ſit hiſce temporibus. Quinam ſiceret, quando reſtri-
gerat à omnium charitate ſublata eſt fratrum conſpiratio; Concordia
verò etiam nomen ignoratur? Sublata ſunt autem amica admonitio-
nes, nuſquam viſcera humana, nuſquam lachryma ex condolentia.
Non eſt, qui infirmum in fide ſuſcipiat, ſed tantum odium inter con-
tribules exarſit, ut quiſque magis proximi ruinà, quàm de proprijs re-
llo factis exultet. Quemadmodum in contagijs peſtilentiarum, etiam
ij, qui ſummà curà ſeruant victus rationem, tamen iſdem morbu, qui-
bus agroti, laborant, dum ob conſuetudinem eorum, qui corrupti ſunt,
apprentur & ipſi. Itidem nunc omnes ſimiles inter nos facti ſumus, à
contentione, qua noſtros animos occupauit, ad malorum emulationem
redacti. Hinc implacabiles & amari ſedent errorum examinatores,
iniqui verò & maleuoli rectè factorum indices: ac tantum, ut vide-
tur, malum nobis inſedit, ut etiam bruti facti ſimus brutiores. Siquidē
illa, qua ſunt eiſdem generis, in eodem armento paſcunt; at nobis atro-
ciſſimum bellum eſt aduerſus domeſticos. Itaq; propter has omnes cau-
ſas ſilendum erat, ſed in diuerſam partem retraxit charitas, non qua-
rens quod ipſius eſt, ac viuere empicus omnem temporum ac rerum dif-
ſenſum.

Eccleſ. 6. 9. 17.

scultatem. Quin & pueri, qui fuerunt in Babylonia, docuerunt nos, etiamsi nemo sit qui pietati suffragaretur, tamen per nos ipsos quod officij nostri est peragere, qui quidem ex incendio medio caneant hymnos Deo, haud repugantes multitudinem aspernantium veritatem, sed sibi invicem sufficientes, quum essent tres. Quapropter ne nos quidem deterruit hostium densissima turba, sed fixa spe in praesidio Spiritus cum omni fiducia virtutem annuntiamus. Alioquin foret omnium miserimum, eos, qui conuictis incessunt Spiritum, tam facile ad impie loquendum audaciam sumere, nos vero qui talem habemus protectorem ac patronum, non audere sermonem suppeditare, qui ex maiorum traditione perpetua memoria serie ad nos usque servatus fuit: magis tamen excitabit impetum nostrum igneus charitatis tua non ficta fervor, morumque tuorum granitas ac taciturnitas, qua res spondebant fore, ut ea qua dicturi essemus, non prodirent in vulgus; non quod digna sint, qua celerentur, sed ne margarita proiciantur porcis. Et haec quidem haecenus.

CAPVT LXVI.

Quibusnam modis possit, ac debeat Victoria, & pax vera impetrari?

BELLI mala quanto sunt atrociora, tanto pax aurea est oprabilior, magisque expetenda. In illo exitium, in hac salus nostra consistit: quae nisi per arma spectaretur, nemo unquam sapiens suaderet, bellum esse suscipiendum. Tanto iraque plura facienda est pax, quanto plura constat; sicut gemma, quae maiore pretio aestimatur. Hebraei, & cum illis veteres Sancti, cum vel aliunde venientibus, vel aliò abeuntibus bene precari ac salutem impetrari vellent, haud eos aliter, quam in precatione pacis salutauerunt. Ita fratres suos Ioseph amicissime amplexus atque dicebat: Pax vobiscum, nolite timere. Ita senex Levitem Gen. 43. 17. hospitaliter excipiens inquit: Pax tecum sit. Ita rex David Iudic. 19. 20. per legatos comitatum petens à Nabal cum salutavit: Tibi pax. 1. Reg. 25. 6. Ita ipsa salus nostra Christus discipulos suos à morte reuulsens bis dixit: Pax vobis. Ita instruxit & Apostolos inquit: Intrantes in domum salutate eam dicentes: Pax huic domui; quemadmodum & rex paulò prius nominatus legatis suis mandavit: Ascendite in Carmelum, & venietis ad Nabal, & salutabitur eum ex nomine

Bbbbb 2

nomine